Írta: Gergely Dezső
2011. január 18. kedd, 16:50 - Módosítás: 2011. január 20. csütörtök, 17:10

A „romastratégia” néven nevezett programot, melyet a kétharmados többséggel megválasztott új kormányunk képvisel, és amelynek kimunkálását az Európai Unió is oly annyira várja, mivelhogy 2011 első félévében mi elnököljük a 27 tagállamot, kellő hangot adva, minden szinten képviselnünk kell.

Nagyon fontos, hogy a Kárpát-medencében a cigányság nem igazán „vándorló és útonjáró nép”, hanem 700 éves együttélésünk révén őshonos népcsoportunknak tekinthető. Tagadhatatlan, hogy – sok ok miatt – a cigányok ezideig mindnyájan a társadalom peremén élnek, nem úgy, mint egyéb kisebbségeink, a németek /szászok és svábok/, szlovákok, örmények stb.

De azt sem lehet tagadni, hogy a cigány kultúra a magyar kultúra szerves részét képezi. Gondoljunk csak a verbunkos zenére, amely nagy mértékben gazdagította Liszt Ferenc művészetét is.
A flamenco tánc viszont már átíveli Európát. Spanyol cigányok kezdték, a mi táncosain folytatják. Kiváló festők, szobrászok, kézművesek alkotásai gazdagítják közülük az egyetemes kultúrát.

A lovári nyelv szanszkrit eredetű indoeurópai nyelvcsalád része. Feltétlenül megőrzendő és fejlesztendő. Nagyszerű – immár Kossuth – állami – és József Attila díjas roma költők és írók kötetei jelzik ennek a nyelvi kultúrának a virágzását.
Nem hagyhatók ki a komoly eredményekkel rendelkező roma sportteljesítmények. Fiataljainkban erős a mozgásigény. A sportágazatokban ez helyes irányt kap.
Hazánk új alkotmányozásra készül. Az ideiglenes – a rendszerváltozáskor született – alkotmányunk már kevésnek bizonyul.
Vissza kell nyúlnunk ősi alkotmányos gyökereinkhez, keresztény hagyományainkhoz. A Magyar Szent Koronáig, amely, mint jogi személy szimbolikusan védi, pártfogolja a Kárpát-medence soknemzetiségű népcsoportjait.

Szent István királyunk fiához, Imréhez intézett – az egész középkorban egyedülálló – intelmeit kell idéznünk:
„Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő. Ennélfogva megparancsolom Neked Fiam, hogy a jövevényeket jóakaratúan gyámolítsd és becsben tartsad, hogy Nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak.(Intelmek, V. fejezet.)
A fenti szavak nyilvánvalóan vonatkoztak a lovári-romani nyelvre és az ezt beszélő, újra tanuló, irodalmunkban gazdagító cigányokra is.

Természetesen voltak ellenkező irányzatok. Az a kormányzat, amely a cigány identitásban látta a hátrányok, elmaradottságok okát, törekedett ezt az önazonosságot megszüntetni, a cigányokat a homogénnek kívánt társadalomba „beolvasztani".
Csak két nevet említsünk: *Mária Terézia* császárnő és *Kádár János* pártfőtitkár nevét.. A beolvasztás mindkét prófétája csődöt mondott. Mennyire másként látta ezt egy másik, a császárnőtől eltérő Habsburg,
József főherceg,
az alcsúti kúria főura!

Mit is gondolnánk egy beolvasztott, nyelvétől, identitásától, önbecsülésétől és személyes méltóságától megfosztott népcsoportról?
Belőlük válnának majdan öntudatos, biztos értékrendet valló adófizető polgárok?
Minden – reménnyel kecsegtető és egyben hazánk jövőjét is biztosítandó – roma stratégiának két tényezőt kell együtt kezelnie:

1. *A cigányság szociális felzárkózását*: a tanulást, amely minőségi változást tud hozni a legnagyobb létszámú kisebbségünk, főként gyermekeik, a jövő nemzedékek életébe, és az ebből fakadó munkát, amely már kiemeli a sok tehetséges fiatalt az alig használható segédmunkási és alkalmi munkából és az ebből szükségképpen következő munkanélküli létből. A segélyekből, az alamizsnákból és nem-kívánatos tevékenységből álló életformából. Alkotó, örömet adó és fölemelkedést biztosító munkákra van szükség!

2. A roma kultusz és kultúra megerősödését: A kultusz a vallás, a hit megerősödését jelenti. Ismerve a népcsoport lelkületét és azokat az eredményeket, amelyeket eddig elértünk, jószerével sokféle egyház. Gyülekezet tevékenységének gyümölcse. Épülniük kell templomoknak, imaházaknak, közösségi otthonoknak. Segíteni kell a cigányok számára oly kedves zarándokhelyek, búcsújárások gyakorlatát.
A százat közelítő papi, lelkészi kezdeményezés ehhez biztató garanciát jelent.

Régi igény, követelmény a roma kulturális intézmények létrehozása. Sokféle együttes működik régóta. Tevékenységük örömteli, sikeres. Ezekhez alkalomszerűen helyiségek is rendelkezésre állnak.
Ám állandó cigány táncház, múzeum, könyv- és levéltár még nincs. Utóbbiban szakképzett diplomások hozhatnák felszínre népük történelmét, kulturális hagyományait. Ezek arra várnak, hogy közkinccsé tegyék őket.

A tennivaló láthatóan nagyon sok, de megkerülhetetlen. Mi magyarok ezeknek – helyzetünknél fogva – a motorjai lehetünk.
Hogy a kérdés egész Európát érinti?
Azt, ha mást nem, a tragikus olasz- és franciaországi jelenségek mutatják. A gondok elhárítása: „Ez nem fontos, foglalkozzunk más dolgokkal”, cinikus, felháborító és végzetes.

Figyeljünk más földrészekre! Tőlünk távol eső nem keresztény hagyományokkal rendelkező régiók is küszködnek a saját, esetenként a miénknél is nagyobb krízishelyzetekkel. Sokszor imponáló sikerekkel! Ezek a régiók akarnak!
És mi? Itt az idő! Hajrá! Talán még nem késő.

(*Gergely Dezső rk. teológus, szociális munkás)*